

VENSTRE

Nyttig å vite på landsmøtet 2019

Å være på et landsmøte i Venstre for første gang kan være en interessant og utfordrende opplevelse. Møtetempoet kan bli høyt, og det er lurt å være godt forberedt. Bruker du noen minutter på dette heftet, får du flere tips og triks og en bedre landsmøteopplevelse.

Innhold

Velkommen til Stjørdal	s. 3
Hvem deltar på landsmøtet?	s. 4
Skikk og bruk på Venstres landsmøte	s. 5
Behandling av politiske vedtak	s. 6
Behandling av vedtekter	s. 9
Hvordan få ordet i debatt	s. 10
Votering	s. 12
Valg	s. 14
Råd til deg som taler	s. 15
Bidra på sosiale medier	s. 17
Landsmøtet fra A til Å	s. 19

Velkommen til Stjørdal og trivelige Trøndelag!

Trøndelag er midt i landet, og Stjørdal midt i Trøndelag. Industri, landbruk, natur og kultur finner du her i skjønn forening, og med en stolt historie gleder vi oss over å kunne ønske dere velkommen hit!

Sandfærhus, grenda hvor landsmøtehotellet ligger, en grønn oase mellom fjord og fjell, bestod tidligere av noen få familier. Da E6 ble bygget og Avinor krevde sitt ble resultatet at familiene flyttet herfra, men den tidligere grenda er nå et velutbygd næringsområde med hoteller og kjøpesenter – og Trondheim lufthavn Værnes, en viktig arbeidsplass og et knutepunkt i regionen.

Utenfor Sandfærhus er det også mye å oppleve, og om landsmøtet blir for travelt: Husk at man kan besøke Trøndelag og Stjørdal også utenom landsmøtehelgen! Hit går det både buss, tog og fly.

Aktiviteter og severdigheter i Stjørdal:

- ✓ Hegra festning. Et viktig stykke krigshistorie finner du i bygda Hegra. Hegra festning er intakt med kanoner, skyttergraver, kommandotårn, og er en av de mest besøkte severdighetene i Stjørdal.
- ✓ Hjelseng gård. Her finner du lokal mat, lokalt øl og et gårdsmuseum. Et sted i ordentlig Venstre-ånd.
- ✓ Steinvikholm slott. Erkebiskop Olav Engelbrektsson påbegynte Steinvikholm i 1525, og i dag er dette en viktig severdighet for historie- og kulturinteresserte.
- ✓ Forbordsfjellet. Tar du deg en topptur til Forbordsfjellet en finværsdag kan du se milevis med trøndersk landskap.
- ✓ Kimen kulturhus. Kulturhuset stod ferdig i 2015, og her finner du bibliotek, kino, konsertsaler, galleri, en kirke og et Newton-senter! Etter at Kimen stod ferdig har kinobesøk femdoblet seg, og innbyggerne går mye oftere på kulturarrangementer enn tidligere.
- ✓ Hell stasjon. En yndet turistattraksjon og muligens den mest kjente togstasjonen i regionen.

Hvem deltar på møtet?

Delegater

Landsmøtet består av 211 delegater. Delegatene er de landsmøtevalgte medlemmene av landsstyret, fylkeslederne og en rekke valgte personer fra fylkesårsmøtet som er delegert myndighet til å foreta valg på vegne av medlemmene i sitt fylke. Delegatene har fulle rettigheter på møtet, det vil si tale-, forslags- og stemmerett. Antallet delegater reguleres av medlemstall og stemmetall i valg i det enkelte fylke.

Observatører

Observatører er et ord for andre påmeldte deltakere på møtet. Ofte er dette engasjerte medlemmer som fylkene har lyst til å ta med på Landsmøtet, selv om de ikke ble valgt som delegater. Observatørene har i utgangspunktet ingen rettigheter på Venstres landsmøte, men er med for å - ja, nettopp: Observere. Unntaket fra denne regelen er stortingsrepresentanter og statsråder, som i henhold til vedtektene har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett (hvis de ikke blir valgt av årsmøtene sine, da).

Gjester

Venstre inviterer en del gjester hvert år. Det kan for eksempel være tidligere ledere i partiet, særlig hvis møtet blir arrangert i det fylket de er bosatt. Landsmøtet kan også gjester fra søsterpartier i fjern og nær, oftest Sverige og Danmark, men av og til fra mer eksotiske strøk, som Storbritannia.

Møtesekretariat

Ansatte i Venstres Hovedorganisasjon (VHO) og stortingsgruppa velges under konstitueringen som møtets sekretariat. De har ansvaret for at møtet gjennomføres så glatt og smertefritt som mulig, og blir ofte sett virrende og stressende rundt i gangene for å sørge for nettopp dette.

Frivilligkorps

En rekke mennesker springer også rundt uniformert i Venstre t-skjorter. Dette er frivilligkorpset, som normalt består av vanlige medlemmer fra fylkeslaget der møtet holdes og dyktige folk fra Unge Venstre. Sammen med møtesekretariatet gjør de sitt beste for at de fleste behov innen rimelighetens grenser kan imøtekommes. Spørsmål av praktisk art rettes enklest hit.

Presse

Venstres landsmøte tiltrekker seg normalt og forhåpentligvis en viss oppmerksomhet utenfor selve møtesalen. Vanligvis er det stor deltakelse av journalister og kommentatorer både fra nasjonale og lokale avis- og kringkastingsredaksjoner for å dekke møtet.

Skikk og bruk på Venstres landsmøte

I Venstre har vi en organisasjonskultur med bakgrunn i vårt ideologiske verdigrunnlag. Personlig frihet og sosialt ansvar er Venstres grunnidé. Menneskers ulikhet skal respekteres. For at alle skal kunne delta på lik linje og ha det fint i Venstre er vi måteholdne med alkohol og unngår verbal og fysisk intimitet som kan oppleves uønsket eller seksuelt ladet.

Vi unngår uttrykk, vitser eller meninger som omhandler medlemmers kjønn, graviditet, etnisitet, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller funksjonsnedsettelse på en negativ måte.

Me too

For å være et godt sted å engasjere seg har vi i Venstre nulltoleranse for diskriminering og trakassering. Opplever eller ser du noe som ikke er greit, meld fra. Du kan melde fra til generalsekretær, ansatte eller tillitsvalgte i sentralstyret.

Varsel

Dersom du ser eller opplever noe som ikke er i henhold til vårt verdigrunnlag, brudd på vedtektene eller norsk lov er det viktig at du varsler oss. Du kan varsle til generalsekretær, ansatte eller tillitsvalgte i sentralstyret.

Behandling av politiske vedtak

Landsmøtet 2019 vil behandle dokumentet om prinsippprogram, lokalsamfunn for framtida og innkomne forslag til politiske uttalelser.

Fråsegner/uttalelser/resolusjoner

Kjært barn har mange navn. Disse ordene betyr akkurat det samme, men varierer i henhold til subjektets forhold til målrøysla.

Hvem kan fremme uttalelser?

Forslag til uttalelser skal være sendt inn til Venstre senest 3 uker før landsmøtet. Etter dette må en uttalelse få kvalifisert flertall (2/3 flertall) for å kunne behandles. Sentralstyret, landsstyret og redaksjonskomiteen har mulighet til å fremme uttalelser etter denne fristen. Venstre har praksis for å distribuere alle innkomne forslag, også fra menige medlemmer, men det vanligste er at uttalelser fremmes av fylkeslag, lokallag eller sideorganisasjoner. Vanligvis er det et uhorvelig antall uttalelser som er sendt inn, men i stortingsvalgår begrenses dette naturlig av at fylkeslagene har brukt all sin tid og energi på endringsforslag til stortingsprogrammet.

Redaksjonskomiteen

For at ikke alt arbeidet med uttalelsene skal måtte skje i selve landsmøtesalen med flere hundre deltakere, har det forrige landsmøtet valgt en redaksjonskomitee for politiske uttalelser. Redaksjonskomiteen har på forhånd gått gjennom alle forslagene til uttalelser som ble levert innen fristen, redigert litt og foreslått et antall uttalelser som de anbefaler at Landsmøtet behandler. Hvis det er behov for det, vil komiteen også møte underveis i landsmøtet (gjerne på et lite rom, i en del av hotellet du ikke ante fantes).

Redaksjonskomiteen er gjerne en kombinasjon av parti-tungvektene og nye, friske stemmer, og har oftest drivende dyktig sekretær.

Prioriteringsdebatt: Hvor mange uttalelser?

På det punktet i dagsorden som heter politiske uttalelser (første gang på programmet fredag kveld) har man først en såkalt prioriteringsdebatt. Det man aller først bestemmer, er antall uttalelser landsmøtet skal behandle - ikke hvilke! Det handler altså om et tall, ikke fortrefeligheten av uttalelse nummer 14 eller 22. Lederen av redaksjonskomiteen gjør fra talerstolen rede for komiteens syn, og så slippes debatten løs. Her har mange delegater, nye som gamle, ofte store problemer med å følge med, men som regel går det bra.

Prioriteringsdebatt: Hvilke uttalelser?

Så skal landsmøtet velge hvilke uttalelser man skal behandle. Innstillingen sendes ut 25. februar. Til grunn for behandlingen ligger redaksjonskomiteens innstilling eller forslag. Redaksjonskomiteen begrunner sin innstilling, og så åpnes det for motforslag fra salen. Da kan man tegne seg til debatten og begrunne hvorfor landsmøtet skal stemme for en annen uttalelse enn det redaksjonskomiteen har foreslått. Det hele blir avsluttet ved at man velger hvilke uttalelser landsmøtet skal behandle.

Endrings-, tilleggs- og strykningsforslag til uttalelsene

Fristen for å sende inn endrings-, tilleggs-, og/eller strykningsforslag til uttalelsene er 4. mars. Alle endringsforslag skal leveres elektronisk. Skjema for endringsforslag finner man på landsmøtesidene: www.venstre.no/lm2019. Det er viktig at man er så presis som mulig om hva man fremmer endring til og om, slik at det ikke blir forvirring senere.

Hvis det kommer flere uttalelser underveis

Merk: Hvis landsmøtet velger å behandle andre eller flere uttalelser enn de redaksjonskomiteen innstiller på, så kan uttalelsene komme i nye varianter. Uttalelse 7 kan da bli til 7b osv. Vanligvis blir nye varianter av uttalelser sendt på e-post til delegatene. Finner du ikke det nye eksemplaret, så se sammen med naboen eller finn et nytt eksemplar på bordet i salen der ekstrakopier av alle landsmøtepapirer ligger.

Parallellsesjoner

Når alle endringsforslag er levert, blir de debattert i parallellsesjoner. Her deles landsmøtelyden (deltakerne) inn i 4 like store deler, som har ansvar for hver sine uttalelser. Man får utdelt alle innkomne endringsforslag i en forhåpentligvis lett forståelig oversikt. Forslagene diskuteres, og deltakerne i sesjonen lager ved flertallsavgjørelse en innstilling på hvorvidt hvert forslag skal vedtas eller avvises.

Plenumsbehandling (hele salen)

Hvis det var overveldende flertall for eller imot et forslag i parallellsesjonen, bør saken være grei – da er det sannsynligvis et overveldende flertall i plenum også. Sesjonene skal tross alt være representativt fordelt mellom delegasjonene (fylkene). Men hvis det var knappe flertall for eller imot, kan det være lurt å kreve disse forslagene behandlet i plenum. Dette skjer søndag. Da blir alle opprettholdte forslag debattert og votert over på nytt. Ordstyrerne gir en frist for når man skal opprettholde slike forslag, og selv om enhver delegat har rett til å opprettholde, er det lurt å bli enige i delegasjonen om hva som skal prioriteres inn i denne debatten. Siden det ikke er satt av all verdens tid til plenumsbehandling, må alle være litt disiplinerte på hvor mye av plenums tid man legger beslag på.

Eksempler på hvor mange uttalelser som ble innlevert og hvor mange som ble behandlet i årene 2000-2018:

- 2000:** 27 forslag, hvorav 7 behandlet
- 2001:** 30 forslag, hvorav 8 behandlet
- 2002:** 28 forslag, hvorav 9 behandlet
- 2003:** 26 forslag, hvorav 8 behandlet
- 2004:** 40 forslag, hvorav 9 behandlet
- 2005:** 36 forslag, hvorav 8 behandlet
- 2006:** 39 forslag, hvorav 9 behandlet
- 2007:** 54 forslag, hvorav 8 behandlet
- 2008:** 69 forslag, hvorav 9 behandlet
- 2009:** 53 forslag, hvorav 7 behandlet
- 2010:** 67 forslag, hvorav 9 behandlet
- 2011:** 66 forslag, hvorav 6 behandlet
- 2012:** 71 forslag, hvorav 7 behandlet
- 2013:** 5 forslag, hvorav 1 behandlet (Programbehandling)
- 2014:** 42 forslag, hvorav 6 behandlet
- 2015:** 50 forslag, hvorav 6 behandlet
- 2016:** 58 forslag, hvorav 7 behandlet
- 2017:** 7 forslag, hvorav 1 behandlet (Programbehandling)
- 2018:** 61 forslag, hvorav 9 behandlet

Snittet er 43 innkomne forslag og 7 behandlet.

Behandling av vedtekter

Vedtektene er organisasjonens lover, og skal i utgangspunktet ikke endres i tide og utide. Derfor skal forslag til endringer av disse behandles annerledes enn alle andre forslag. Vedtektene skal ikke lages på nytt hver gang, men endres på dersom landsmøtet mener at noe bestemt bør endres.

Derfor krever man også at alle forslag må vedtas med kvalifisert flertall. 2/3 av salen må aktivt stemme for endring. Det er strenge frister for når forslag kan fremmes (den er gått ut for lenge siden, så bare glem det). De med statsvitenskapelig innsikt drar paralleller til Grunnloven, som også har sære flertallsbestemmelser hvis Stortinget en sjelden gang mener den bør endres.

I 2018 ble det satt ned et vedtektsutvalg for å se på revidering av vedtektene. I år behandles utvalgets forslag. Her foreslås det blant annet endringer i møterytme og sammensetting av landsstyret. Dette er store spørsmål som endrer strukturen nasjonalt. Det blir det debatt fredag kveld.

Hvordan få ordet i en debatt

Til innlegg i debatten

Tegn deg til debatten ved å vise den grønne siden av nummerskiltet ditt høyt over hodet. Sørg for at den er godt synlig. Da får du ordet til et innlegg (vanligvis tre minutter, men ordstyrerne kan foreslå at tiden innskrenkes om man har dårlig tid, og det får man vanligvis hvis tidligere statsråder har hatt ordet i den samme debatten). I mange debatter får hver delegasjon bare et begrenset antall innlegg. Avtal derfor med delegasjonslederen din på forhånd hvis du vil være sikker på å få ordet. Redaksjonelle ting, ordfeil, feilstavelser og detaljer kan tas med møteleder eller referent i pausen - det er ikke nødvendig å bruke landsmøtets tid på dette.

Til replikk

Har du en relevant innsigelse som vedrører siste talers innlegg (eller på norsk: hvis du er uenig og klarer å forklare hvorfor), kan du tegne deg til replikk. Dette gjør du ved å vise den blå siden av nummerskiltet ditt. En replikk varer i ett minutt og skal bare dreie seg om det forrige taler sa. Den som får en replikk mot seg får anledning til svarreplikk, også denne på ett minutt. Den som misbruker en replikk kan bli mektig upopulær, og det vil bli påtalt fra møteledelsen. (Se for øvrig opp for pampere som misbruker replikker til å holde innlegg som ikke har noen ting med det forrige taler snakket om).

Til dagsorden eller til saksopplysning

Man skal være ytterst, ytterst forsiktig med å ta ordet til dagsorden eller til saksopplysning. Man viser tegn ved å holde håndflaten strakt i været og forme en T med nummerskiltet. Man vil da få ordet utenom den oppsatte talerlisten (også en yndet måte for pampene å få ordet i en debatt etter strek er satt, men fortsatt like upopulært som å misbruke en replikk).

En saksopplysning skal være et kort innlegg som belyser saken uten å være av argumenterende karakter.

Tar man ordet til dagsordenen skal det være fordi man ønsker å foreslå at det blir satt strek for debatten, at taletiden blir forkortet, eller man har andre innvendinger mot møteavviklingen av praktisk eller teknisk karakter (f.eks. innvendinger mot voteringsordenen). **Regelen er uansett:** Vær kort og presis.

Når det snart er din tur

Møtelederne gir beskjed om hvem som er neste taler før hvert innlegg påbegynnes. Det kan også ses på storskjerm hvis teknikken fungerer. Det kan være en god regel å gå frem til talerstolen og være klar før hun som er før deg er ferdig. Slik sparer du andre for unødvendig sommel, og flere kan få ordet i en debatt.

Hvordan komme seg av talerlisten?

Det kan hende at alle argumentene dine blir fremført før det er din tur til å holde innlegg. Da kan du stryke deg fra talerlisten ved å få øyekontakt med ordstyrerne og gjøre tegn om at de skal stryke deg fra listen. Dette gjør du ved å føre en flat høyrehånd gjennom luften fra venstre til høyre (gjerne i kombinasjon med hoderisting). Eller du kan løpe opp til ordstyrerbordet og hviske til dem at du vil strykes fra listen.

Votering

Å votere er det samme som å avgi stemme. Man kan stemme for, mot eller være avholdende i en votering. Men det er mange typer voteringer, og uttrykk forbundet med votering.

Voteringsorden (voteringsrekkefølge)

Betyr i hvilken rekkefølge man skal stemme over forskjellige alternativer. Det høres tilforlatelig ut, men kan være grunnlag for betydelig krangel og uoverensstemmelse, særlig blant pamper som regner på hvordan dette kan påvirke utfallet. Dette er et eget universitetsstudium.

Det som legges til grunn

Når man skal stemme over to eller flere alternativer må ett av forslagene ligge i bordet, og det andre være det man kan reise stemmeskiltet og stemme for. Det som legges til grunn er innstillingen fra landsstyret, en redaksjonkomité, valgkomite eller en annen myndighet som er valgt til å kunne innstille ovenfor landsmøtet. Unntaket er vedtekter, der legges eksisterende vedtekter til grunn uavhengig av innstilling.

Ytterliggående forslag

Det forslaget som settes opp mot en innstilling er vanligvis det ytterliggående forslaget. Er det flere forslag, for eksempel to alternativer til et nytt avsnitt til en uttalelse, vil den teksten som i ordlyd og politisk innhold skiller seg mest fra den opprinnelige teksten (som ligger til grunn for voteringen) være den mest ytterliggående. Noen ganger er det umulig å bestemme hvilke av to forslag som er mest ytterliggående, og da må møteledelsen foreslå en rekkefølge som landsmøtet kan akseptere.

Kontra

Før en avstemning pleier møtelederen å si: «De som stemmer for forslaget fra landsstyret forholder seg i ro, mens de som støtter forslaget fra Unge Venstre viser det med stemmetegn. Det avgis stemmer nå.» Skiltene reises og ordstyrerne er usikre på om forslaget har fått flertall. De vil da be om en kontra, dvs. at de som vil stemme for innstillingen (f.eks. landsstyrets forslag) må vise stemmeskiltene sine. Er det en viktig avstemning (spørsmålet om norsk EU-medlemsskap, for eksempel), vil ordstyrerne be om at de som er avholdende, eller ikke ønsker å ha noen mening om saken, viser stemmeskiltene sine. Av og til må man telle stemmer for å være sikre, og da må man bare være tålmodige og ha gode armmuskler.

Åpne og skriftlige valg

Alle voteringer på Venstres landsmøte er åpne, med unntak av personvalgene. Disse foregår skriftlig. En viss andel av landsmøtets delegater kan be om at andre forslag voteres over skriftlig, men det tilhører unntakene.

Flertall

Det finnes flere typer flertall. De aller fleste beslutninger i Venstre fattes ved simpelt flertall, det vil si at flertall er når flere stemmer for enn de som stemmer mot. Unntaket er vedtektene, som krever kvalifisert flertall, det vil si at $2/3$ av de stemmeberettigede må stemme aktivt for (avholdende teller mot). Noen organisasjoner bruker også absolutt flertall i enkelte saker, som er når over halvparten av de stemmeberettigede må stemme for (avholdne teller mot).

Valg

Valg av ledelse foregår stort sett annethvert år. Da byttes hele Venstres ledelse ut. Det vil si: slik er det i teorien. I praksis blir de gjerne sittende i mange år. Annethvert år velger man i alle fall leder, nestleder, sentralstyremedlemmer og direktevalgte landsstyremedlemmer (og revisor). Og de andre årene velger man valgkomité som skal forberede neste års valg.

Valgkomiteen for valget på landsmøtet 2018 ble altså valgt av landsmøtet 2017, og erfarne partifolk vet godt at dersom man skal ha håp om å få sin favoritt valgt inn i sentralstyret, er det veldig lurt å få noen med samme favoritt inn i valgkomiteen. Valgkomiteens veier er forøvrig uransakelige, og det er ingen garanti for at valgkomitémedlemmene har samme favoritter før og etter de er valgt.

Hvert år velges også en redaksjonskomité for neste års landsmøte. Medlemmene i denne komiteen innstiller på hvilke uttalelser som skal behandles, og på endringsforslagene som kommer inn. I år skal det velges valgkomité og redaksjonskomité.

Råd til deg som taler

Skal jeg lage manus?

Før du går på talerstolen kan det være smart å lage seg et enkelt manus, gjerne med stikkord i marginen. Strek under det som er ekstra viktig i tilfelle du får dårlig tid (marker avslutningen), skriv tydelig, bruk avsnitt, og nummerer sidene. Husk å fortelle hvem du representerer og lag retorikk (poeng) sammen med andre.

Om å skrive manus

Begynn med en kort innledning; gjerne en anekdote eller sjokkerende uttalelse samt hvem du er og hvorfor du tar ordet. Gå så løs på emnet; legg fram fakta, beskriv problem og løsning(er). Avslutt innlegget med en konklusjon eller appell; gjerne med et ønske om handling.

Språklige virkemidler (noen stikkord)

- ✓ Vurdér forum (miljø, interesse)
- ✓ Vurdér tidspunkt
- ✓ Still spørsmål
- ✓ Tro på egne slagord
- ✓ Vær konkret, legg fram fakta

Bruk:

- ✓ Overdrivelser
- ✓ autoritet
- ✓ kontraster
- ✓ gjentakelser
- ✓ enkle eksempler og vitnesbyrd
- ✓ bilder og felles visjoner
- ✓ sammenligninger (tid og rom)
- ✓ stillheten
- ✓ provokasjoner
- ✓ sitater.

Må du være negativ så gjør kritikken positiv ved å komme med alternative løsninger.

Det lønner seg sjelden eller aldri å være fornærmet og/eller sur på talerstolen.

Fremføring

Bli kjent med talerstolen og mikrofonen på forhånd, øv deg gjerne på forhånd. Husk å puste når du setter i gang, og legg inn pustepauser, ikke pauseord (eh, øh, mm – osv.) Ha

øyekontakt med publikum, eller i det minste lat som du ser på folk ved å feste blikket på et punkt bakerst i salen. Når du snakker bør du bruke dialekten din og finne et passelig tempo. Bli folk urolige skal du stoppe.

Hold deg til taletiden (lettere dersom du har forberedt deg). Og vær gjerne nervøs, det skjerper sansene.

Husk de tre våpnene du har på talerstolen:

- **Kroppen** - vær engasjert og vis det. Men ikke overdriv.
- **Øynene** - se på folk og la dem se at du ser dem.
- **Stemmen** - bruk den, og varier den. Mikrofonen er et virkemiddel i bakgrunnen, ikke noe du skal spise.

Bevis på selvtillit

1. Vær rolig om du korrigerer deg selv.
2. Unnskyld deg ikke.
3. Snakk slik at alle hører deg.
4. Vær ikke altfor avhengig av manus.
5. Bruk ansiktet til å gjøre budskapet ditt levende.
6. Finn et behagelig stemmeleie.
7. Uttrykk deg klart.
8. Husk ditt eget kroppsspråk – hold hendene i ro hvis du ikke er bevisst hva du bruker dem til.
9. Vær positiv og smil, slik trekker du folk med deg.

Bidra på sosiale medier

Ta bilder og del så mye du kan i sosiale medier for å spre den gode stemningen fra landsmøtet og vis frem at du er med på laget. Bruk hashtaggene:

#venstrelm

#stemvenstre

#viervenstre

Forslag til ting du kan og bør gjøre:

1. **Fortell at du er med på landsmøtet.** Legg ut en melding på profilen din om at du er på landsmøtet og at det er god stemning her (hvis det er det da).
2. **Spre nyheter om Venstre.** Ta bilder av ting som skjer på møtet og i pausene, spre nyhetssaker og gode sitater fra talerstolen. Tagg gjerne de som er på bildet, slik at posten vises på deres profil også. Det blir også lagt ut nyheter fra møtet fortløpende på venstre.no og det er super hjelp om du vil dele noen av disse slik at budskapet når flest mulig.
3. **Del livestreamen når noen du kjenner taler.** På www.venstre.no/lm2019 overføres store deler av landsmøtet direkte nettet (Se også Venstre-TV). Det vil si at du og de du kjenner kan delta på landsmøtet selv om de sitter hjemme i Morgedal, Mysen eller Mo.
4. **Følg Venstre, Trine og alle de du møter på Facebook.** I politikken trenger alle politikere og lag all den hjelp de kan få til å spre budskapet sitt. En "tommel opp" fra deg bidrar – og er god støtte for den som har lagt ut posten. Du finner Trines side på facebook.com/trinesg og Venstres side på facebook.com/venstre.no.
5. **Kommenter på Twitter.** Er du på Twitter, bruk **#venstrelm** og kommenter det som skjer underveis, enten det er saker, vedtak, seire, lenker til medieoppslag eller selfies og sitater. Følg gjerne [@venstre](https://twitter.com/venstre) og [@trinesg](https://twitter.com/trinesg). Da kan du retweete litt fra dem og andre landsmøtedeltakere også.
6. **Legg ut bilder på Instagram.** Bilder er populært og viser hvor gøy det er å være med i Venstre, selv om det også er masse jobb.

8. Andre kanaler du kan følge oss på:

- ★ Youtube: www.youtube.com/venstreshovedorg
- ★ Bildegalleriet Flickr: www.flickr.com/norskevenstre. Her legges det ut bilder fra landsmøtets fotografer fortløpende. Kanskje finner du deg selv? Del det gjerne med vennene dine i en kanal du er på!

8. **Fylkessider og blogg.** Har du et innlegg fra talerstolen? Husk å legge det ut på nett, enten på din egen blogg eller på de nye nettsidene våre. Gode innlegg kan med fordel også bearbeides og sendes som leserinnlegg til din lokale avis.

Nyttige lenker

- 🌐 www.venstre.no/lm2019
- 🌐 www.venstre.no
- 🌐 www.facebook.com/venstre.no
- 🌐 www.facebook.com/trinesg
- 🌐 twitter.com/Venstre
- 🌐 snapchat.com/stemvenstre
- 🌐 instagram.com/venstre.no
- 🌐 instagram.com/trinesg
- 🌐 www.youtube.com/venstreshovedorg
- 🌐 www.flickr.com/norskevenstre
- 🌐 venstre.no/nyhetsbrev

Landsmøtet fra **A til Å**

Absolutt flertall: Mer enn 50% av de avgitte stemmene, inkludert de blanke stemmene (evt. de som stemmer avholdende).

Akklamasjon: Å bifalle eller si seg enig ved å klappe i hendene. Ledelsen i Venstre synes det er kjekt å bli valgt ved akklamasjon.

Avholdende: Det å ikke avgi stemme i en sak (fordi man ikke ønsker det, eller fordi man simpelthen ikke kan ta stilling til forslaget/ene).

Blågrønn regjering: Gjengen som styrer landet. Som alle regjeringer Venstre deltar i legger den sterk vekt på kunnskap, miljø og arbeidsplasser i hele landet. Og da har vi ikke en gang begynt å snakke om kultur, integrering, internasjonalt ansvar, naturmangfold, samferdsel, rusreform osv osv.

Centerpartiet/Centern (S): Er sammen med Liberalarna, et av Venstres to søsterpartier i Sverige. Deler Venstres framtidsoptimisme og har slagordet «Framåt!».

Dagsorden: Et program som viser til hvilken tid de ulike sakene skal behandles. En tidsplan, om du vil.

Delegat: En utsending, i dette tilfelle til landsmøtet i Venstre. Delegationene har tale-, forslags- og stemmerett under landsmøteforhandlingene. De må være valgt av sitt fylke eller sin organisasjon.

Delegasjon: Et sendelag med en bestemt fullmakt, for eksempel det å representere (medlemmene i) Sogn og Fjordane på landsmøtet i Venstre.

Delegasjonsmøte: Møte i delegasjonen der man legger opp strategi eller koordinerer arbeidet i delegasjonen. På Venstres landsmøte er dette en hyppig aktivitet i kaffepauser og under måltider (ikke festmiddagen).

Direktevalgte: Medlemmer av landsstyret som er valgt av landsmøtet til å ha sete i landsstyret uten å være representant for et fylke eller som medlem av sentralstyret.

Dørbank: Venstrefolk banker på dører og treffer velgere der de bor. Vi spør hva de er opptatt av og snakker sammen. Venstre har høyere oppslutning blant velgere vi snakker med enn i andre velgergrupper. I 2017 banket vi på 80.947 dører. Blir du med å gå dørbank for å bidra til at flere stemmer Venstre i din kommune?

Etterretning: Man tar noe "til etterretning" i bestemte saker der det ikke behøves et aktivt vedtak for innstillingen. Det vil si at vedtaket effektueres (dette til forskjell fra et vedtak som bare blir tatt "til orientering" hvor det ikke fattes vedtak i det hele tatt, men der man bare må akseptere det framlagte).

Festmiddag: Middag i festlig lag på landsmøtets andre dag (lørdag). Man kler seg pent, finner en hyggelig bordpartner og nyter festmåltidet. Tålmodighet er ingen ueffektiv egenskap under festmiddager. For dette tar tid. Årets festmiddag er på landsmøtehotellet.

Flickr: Er Venstres bildearkiv. Her legges det ut bilder fortløpende fra Landsmøtet som du kan bruke med kreditering. Kanskje du finner bilde av deg selv? Se www.flickr.no/norskevenstre

Fludium: Alkoholholdig drikke som kan bidra til å toppe et allerede godt måltid, men i gode Venstrelag så konsumeres fludium med måtehold. Fludium er en kulturbærer, men også en kilde til utfordringer. Det kan bidra til bedre humør og større tro på egne danseferdigheter, men kan av og til ha skylden for forsovelser eller varierende behov for smertestillende midler dagen etter. Skal under ingen omstendigheter serveres personer under 18 år (se Mindreårig).

Forretningsorden: Spillereglene for hvordan møtet skal avholdes. Avhenger av organisasjonenes vedtekter. Sier noe om hvor lang taletid som skal være det normale, om hvordan valgene skal foregå, osv. Forretningsorden kan endres med 2/3-dels flertall underveis i landsmøtet. Bør leses!

Forslagsrett: Delegater til landsmøtet og andre som opplistet i Venstres vedtekter (§ 9) har rett til å fremme forslag under landsmøtet.

Forsknings- og høyere utdanningsminister: er fra Venstre og heter Iselin Nybø.

Fraksjonering: Kjent aktivitet som gjerne foregår på gangen eller på fester i de sene nattetimer i forbindelse med personvalg eller viktige politiske saksavgjørelser.

Frister: I landsmøtesammenheng betyr det tidsfrister for å levere inn uttalelser eller endringsforslag til dokumenter som behandles på landsmøtet o.l. Dette framgår av dagsorden. Ingen Venstre-halvtimer tillatt.

Frivilligkorps: En samling av idealistiske, arbeidsvillige og alltid våkne medhjelpere. De går i grønne t-skjorter der det står Frivillig/Spør meg. Spør dem om det du lurte på. Vet de ikke svaret, vet de hvem som kan svare.

Fullmakt: En bemyndigelse; delegasjonslederen leverer en fullmakt med oversikt over de lovlig valgte utsendingene (evt. med varaliste) til fullmaktsnemnda.

Fullmaktsnemnd: Gjennomgår delegasjonenes fullmakter og foreslår for landsmøtet hvor mange delegater de skal godkjenne, og dermed gi stemmerett.

Generell politisk debatt (GPD): Den mest prestisjetunge debatten på landsmøtet, som etterfølger Venstre-lederens tale. Innleggene i GPD bør helst relatere seg til det som Venstre-lederen har snakket om, eller en aktuell politisk sak. Helst skal saken være aktuell for hele landsmøtet.

Gjest: Mer eller mindre prominent person med et faglig, politisk eller underholdningsrettet relasjon til Venstre. Har ikke stemmerett.

Hilsning: Gamle Venstre-ledere som ikke orker eller har anledning til å komme på landsmøtet sender gjerne en hilsning til landsmøtet. Søsterpartier sender ofte noen for å fortelle hva som gjøres bedre andre steder.

Infoteamet: Venstres informasjonsteam. Står for mye av regien på landsmøtets visuelle uttrykk, og koordinerer innsatsen i media, i sosiale medier og på nett. Kan veldig gjerne spørres om råd hvis du planlegger å selge ut saker på noen måte. Og sannsynligheten er stor for at du møter på noen som vil ta et gruppebilde av deg til Instagram, stille deg et raskt spørsmål til Snapchat eller få deg til å bli med på en video.

Innstilling: Det samme som en anbefaling; f. eks. landsstyrets innstilling til program eller en uttalelse.

Journalist: Se presse.

Kampanje: I 2019 har vi som mål å banke 150.000 dører. På landsmøtet lanseres en vårkampanje, som vil være til hjelp på dørbank. Sammen skal vi starte jobben med å vinne lokalvalget 2019 allerede nå. Fra 2017 vet vi at det har effekt å snakke med velgerne, spesielt om vi klarer å få e-postadressen deres og kan fortsette kontakten på epost og Facebook.

Klima- og miljøminister: er fra Venstre og heter Ola Elvestuen.

Konstituering: Når man konstituerer møtet, vedtar man det som trengs for at møtet skal kunne gå sin gang. Det vil si godkjenning av delegater, valg av møteledere o.l., godkjenning av program og vedtak av forretningsorden (møteregele).

Kontingent: For å ha stemmerett så må du ha betalt kontingent til Venstre.

Kontra: Å stemme aktivt imot (ved å reise stemmeskiltet) de som akkurat stemte. Altså støtte det opprinnelige forslag (fra landsstyret eller komiteen e.l.).

Kosegruppa: Landsmøtes koseligste deltakere. Dette er Venstres omsorgsfulle og forståelsesfulle miljøarbeidere, fulle av gode råd og intensjoner, spesielt oppnevnt for å ta vare på de som er nye på landsmøtet. Kjentetegnes med sitt smilende vesen, også merket med en stor rosa button det står «Kosegruppa» på.

Kulturelle innslag: Intet landsmøte i Venstre er uten et og annet kulturelt innslag. Det kan romme alt fra visesang, heftig rock og trommedans søndag morgen til fagert felespill.

Kultur- og likestillingsminister: Er fra Venstre og heter Trine Skei Grande.

Kvalifisert flertall: Vedtektsfestede krav til type flertall. For å endre vedtektene trengs det 2/3-dels flertall, det samme gjelder for forslag som er innsendt etter fristen.

Landsmøtesidene: Egne nettsider på <http://www.venstre.no/lm2019>, der alt som deles ut i papirversjon kan finnes elektronisk (og litt til). Her finner du møtedokumenter, endringsforslag, skjema for endringsforslag, oppdatert program, og ikke minst «Venstre-TV» - direkte-overføring av møtet.

Legge til grunn: Se eget kap. om votering.

Liberalarna (S): Er sammen med Centerpartiet et av Venstres to søsterpartier i Sverige. Liberalarna het tidligere Folkpartiet og er nå et mer rendyrket sosialliberalt og reformvennlig parti.

Liberale Studenter: Venstres ærerike studentorganisasjon, som organiserer studentpamper og prøver å få enda flere studenter til å debattere liberal politikk på landets utdanningsinstitusjoner. Forkortes NLSF (Norges Liberale Studenters Forbund).

Live-overføring: Hele møtet blir overført direkte, både på Venstres nettside og Facebook-side. I tillegg sender noen TV-kanaler direkte fra leders tale og fra valget. Stå ikke i veien for kameraene. Da får du sinte kamerafolk på nakken. Du kan se live-sendingen på www.venstre.no/live, men vær så snill og ikke gjør det hvis du sitter i landsmøtesalen. Du ser like godt hvis du snur hodet litt, og nettet blir tregere for alle som prøver å følge med på fotball.

LM: Forkortelse for landsmøtet.

LS: Forkortelse for landsstyret. LS er sammensatt av fylkesledere, sentralstyret og direktevalgte.

Manipulering: Forekommer svært sjelden på Venstres landsmøter. I alle fall ikke fra ordstyrernes side.

Mindreårig: Person under 18 år som sannsynligvis er på sitt første landsmøte i Venstre og som ikke under noen omstendigheter skal serveres alkohol.

Møteledere: Også kalt ordstyrere eller dirigenter. Blir valgt under konstitueringen til å lede landsmøtet.

Møteplagertoppen: En uoffisiell oversikt over de delegatene som bestiger talerstolen flest ganger.

Møtesekretærer: Også kalt sekretariatet. Blir valgt under konstitueringen og består av folk som har ansvar for den praktiske gjennomføringen av landsmøtet.

Navneskilt: Indikerer hvem du er, hvor du er fra og hvilken type utsending du er; delegat, observatør, gjest, sekretariat eller presse. Bæres synlig og er ditt adgangskort til landsmøtesalen. NB: Du kommer ikke inn uten.

Nummerskilt: Også kalt stemmeskilt. Brukes hvis man ønsker ordet i en debatt (se Hvordan få ordet) eller hvis man skal stemme i en åpen votering. Mørk grønn side for innlegg og lys blå side for replikk.

Ny på LM: Delegater som deltar på Venstres landsmøte for første gang ønskes spesielt velkommen. Eget lunsjseminar på fredag. Tildeles eget landsmøte-kit. Kjennetegnes med en stor grønn button det står «Ny på LM» på.

Nyhetsvegg: Veggen i foajeen rett utenfor landsmøtesalen er dedikert til avisutklipp fra riks- og lokalmedia som omhandler saker eller personer fra Venstres landsmøte.

Observatør: Deltaker på møtet uten noen egentlige rettigheter. Men det er jo hyggelig å være med der det skjer, da.

Ordstyrerbordet: En betegnelse på det fysiske bordet der ordstyrerne/møtelederne og referenten(e) sitter, og et uttrykk for møteledelsen, f.eks. kan ordstyreren si «Ordstyrerbordet foreslår at taletiden settes til ett minutt». Da betyr det ikke at det er bordet der ordstyrerne sitter som foreslår dette, men at de ordstyrerne som sitter ved ordstyrerbordet akkurat da, er forslagsstillere.

Orientering: Årsmeldingen er eksempel på et dokument landsmøtet tar "til orientering". Årsmeldingen er en oppstilling av det viktigste landsstyret mener organisasjonen har drevet med det siste året.

Pamp: En som har vært med lenge, eller som av en eller annen grunn tror han er veldig viktig, eller helst en kombinasjon av dette.

Parallellsesjon: Landsmøtets delegater deles av og til inn i grupper som skal behandle resolusjoner eller uttalelser for å gjøre disse (fortrinnsvis) bedre. Disse sesjonene ledes av et knippe spesielt utvalgte møteledere i følge med rivende dyktig sekretær. Her er det viktig å merke seg hvor man skal møte, og komme seg dit så fort som mulig.

Pause: Det er lagt inn pauser i landsmøteprogrammet. Disse skal fortrinnsvis brukes til kaffedriking, toalettbesøk og røyking (ved behov). Andre poster i programmet skal fortrinnsvis ikke brukes til dette. Men noen ganger kan det bli pause i hodet, og da kan det aksepteres.

Plenum: Betyr "forsamling i samlet møte", det vil altså si når alle sammen er samlet i den store landsmøtesalen.

Presse: Venstres landsmøte tiltrekker seg pressen. Det er ikke minst fordi vi har rykte på oss for å være festligst. Det er lurt å ikke si alt hva man føler og tenker til en hyggelig presseperson, selv om hen er aldri så hyggelig. Det er ingen god idé å krangle med pressen etter midnatt. Man bør holde pressen borte fra sitt eget minibarskap, da den har et noe sosialistisk forhold til eiendom på dette området. Pressen har det aller festligst på de landsmøtene hvor det velges ny partileder.

Printerservice: se Utskrift.

Protokollsignatør: Den som blir valgt av landsmøtet til å signere protokollen etter møtet, det vil si godkjenne alle feilene referenten har skrevet. Protokollen blir senere endelig godkjent av Landsstyret.

Protokolltilførsel: Å markere misnøye, avstand eller uenighet til et vedtak ved få dette skrevet inn i landsmøtets protokoll/referat.

Que?: Ofte hørt utbrudd fra salen, når noen ikke skjønner hva som foregår, eller når ting går for fort.

Radikale Venstre: Er Danmarks sosialliberale parti. Partiet er et av Folketingets (Stortingets) mest EU-vennlige.

Redaksjonelt: Et forslag er redaksjonelt dersom det er av språklig karakter (forbedring/ presisering av språk eller setningsoppbygning), og ikke endrer meningsinnholdet. Forslag som anses for redaksjonelle trenger man ikke stemme over.

Redaksjonskomité: Se punkt 2. om politiske fråsegn/uttalelser/resolusjoner.

Registrering: Foregår rett før landsmøtet tar til; man oppgir navn og får tildelt en mappe/konvolutt som inneholder de siste opptrykte papirene, nummerskilt og delegatskilt. Et godt tips: Vær ute i god tid.

Referent: Skriver protokollen fra landsmøtet.

Ro i salen: Når møteledelsen etterlyser ro i salen kan det ofte skyldes at vedkommende ikke hører sin egen stemme i alt bråket. Da har man to alternativer: 1) Gå ut av salen dersom man vil fortsette der man slapp i samtalen med naboen, eller 2) vente til pausen med fortsettelsen.

Saksliste: Nummerert opplisting av de sakene som skal behandles av landsmøtet. Sakslisten vedtas under konstitueringen av landsmøtet, så hvis du ser at en sak mangler er det da du må si i fra.

Simpelt flertall: De fleste avstemninger på Venstres landsmøte avgjøres med simpelt flertall, dvs. at et alternativ som får mer enn 50% av de avgitte stemmene vinner.

Sosiale medier: De aller fleste av møtets delegater bruker Facebook og Twitter til å spre det glade budskap og til å holde venner og uvenner oppdaterte på landsmøtets viderverdigheter. Det er bra. Det gjør informasjonsteamets jobb enklere. Bruk **#venstrelm** for å spre stemningen!

SS: Forkortelse for sentralstyret. SS består av 7 medlemmer og fire varamedlemmer, hvorav 1. vara er fast møtende.

Stemmeskilt: Se nummerskilt.

Strek: Ordstyrerne kan foreslå å sette strek for en debatt når det er liten tid igjen eller en debatt nærmer seg slutten. Som hovedregel blir det gitt anledning til å tegne seg under neste talers innlegg og den påfølgende replikkvekslingen. Etter dette leser ordstyrer opp de som står på talerlisten, og de som er oversett får anledning til å gi beskjed og komme på listen. Helt unntaksvis, når det utenkelige skjer og viktige momenter kommer opp etter at strek er satt, kan strek heves med 2/3-dels flertall.

Stemmerett: Har de som er delegater til landsmøtet.

Talerliste: Den prioriterte listen over de som skal få innlegg i den kommende eller pågående debatten.

Talerett: Delegater til landsmøtet og andre som er opplistet i Venstres vedtekter (§ 9) har talerett under landsmøtet. Landsmøtet kan også gjennom møteleder innvilge talerett til andre enn dette om spesielle grunner tilsier dette.

Taletid: Oftest tre minutter. Ordstyrerne kan foreslå å innføre begrenset taletid dersom listen over de som vil ha ordet er lang og en har knapt med tid. Slikt forslag kan også fremmes av delegater eller andre som har forslagsrett på landsmøtet. Når en taler har ordet vil møteleder gi beskjed når det er et halvt minutt igjen. Da er det på tide å klemme til med sluttpoenget.

Talerstolen: Ønsker man å ta ordet på landsmøtet må man bestige talerstolen. Talerstolen biter ikke, og dersom du er ny på landsmøtet kan det lønne seg å gå frem og hilse på den før landsmøtet tar til, eller i en pause, før du debutterer i en debatt. Talerstolen er som oftest ikke skrudd fast i gulvet. Man skal derfor være ytterst forsiktig med å «ta en Yngve», dvs. å lene seg merkbart fram for å få fram et viktig poeng. Da kan talerstolen nemlig velte, og man kan risikere å falle fremover og skade Venstres ledelse. Og seg selv. Men man vil i det minste bli husket.

Tellekorps: Skal bistå møteledelsen med å telle stemmer i salen. Under skriftlige avstemninger (personvalg) er det tellekorpsset som teller opp stemmene. Hold armen rett opp, hør på tellekorpsset.

Trine Skei Grande: Venstres partileder. Holder sin landsmøtetale kl 14:00 fredag 8. mars.

Undergangen: Noe venstrefolk generelt er imot, uansett om den kommer i form av klimakrise, energikrise, EU-medlemskap, atomkrig, arbeidsledighet, EU-utenforskap eller zombier. Landsmøte vedtar gjerne uttalelser for å bekjempe undergangen.

Unge Venstre: Venstres ungdomsorganisasjon, kjent for å være noe mer, æh, frittenkende enn moderorganisasjonen, til enkeltes store frustrasjon. Unge Venstre fremmer gjerne uttalelser om

bedre seksualundervisning i skolen, en mer liberal ruspolitikk, for generell avskaffelse av alle kjente normer og regler i samfunnet, eller en kombinasjon av disse.

Utskrift: Er du av typen som kommer på at du trenger dette celluloseproduktet, så kan du bestille dette gjennom å sende en epost til lm@venstre.no. Etter noen minutter kan du hente utskriften rett utenfor landsmøtesalen hos de frivillige. (OBS. Det kan av og til bli kø)

Valgkamp: I Venstre driver vi litt valgkamp hele tiden. Vi snakker med velgere om Venstre og ber gjerne om epostadresse slik at vi kan sende ut oppdatert informasjon direkte til dem. Valgkampen omtales gjerne som den korte og den lange valgkampen. Den korte valgkampen er de siste intense ukene i august og september helt frem til valgdagen. Den lange valgkampen starter nå, og er alt vi kan gjøre for å forberede den korte valgkampen, og den direkte velgerkontakten vi kan starte med allerede nå. Se Kampanje.

Venstrekvinnelaget: Kvinnelaget i Venstre jobber for at alle skal ha samme friheter, rettigheter, plikter og muligheter, uavhengig av kjønn. De en pådriver for kvinners rettigheter, deltar i samfunnsdebatten og sørger for at flere kvinner blir engasjert i Venstres politiske arbeid. Forkortes NVK (Norges Venstrekvinnelag).

Venstres pressefest: Seidelsvinging blant mer eller mindre skrivekyndige journalister. Kort fortalt er dette en mottakelse for pressen og andre spesielt inviterte etter landsmøtets første dag. (Historisk sett har dette vært Oslo Venstres private sikkerhetsventil for å holde journalistene igjen på et ellers tørrlagt møte, og ble gjerne holdt på et eller annet hotellrom. Dette behovet har etter hvert endret seg, og festen finner nå sted i mer ordnede former).

Venstre-TV: Landsmøtets egen TV-kanal. Talene strømmes "LIVE" på nett. I tillegg eget "studio" i landsmøtesalen hvor en gøy reportert i pausene prøver å sette fast en ordfører, stortingsrepresentant, statsråd eller en (u)erfaren politiker som har sagt noe smart, spennende eller rett og slett overraskende fra talerstolen. Til stor glede og underholdning for de som sitter hjemme og følger med.

WC: Var unisex på landsmøtet i 2018.

X: Stemmekryss. Brukes til å markere din kandidat ved personvalg, og valg av revisor. Må ikke forveksles med de utilstrekkelige Y, O eller K. Kan forbli ubrukt ved Xs store nemesis, akklamasjonen.

Yngste Venstre: Småbarn av Venstre-folk i (nesten) alle aldre, rekrutteres ofte direkte inn i Unge Venstre.

Z dere!: Uttrykk som høres fra ordstyrerbordet når møtet skal settes og folk ennå ikke har funnet plassene sine.

Æresmedlem: Utnevnes en gang i blant på landsmøte. æresmedlemskap tildeles etter lang og tro tjeneste i partiet.

Øl: (se: fludium) Nytes etter møteslutt. I Venstresammenheng mer populært enn vin. Entusiastiske øldrikkere kalles gjerne en ølhund. Noen ølhunder kan snakke om øl i timevis. Man må avslutte inntaket av øl i god tid før møtestart dagen derpå, men har man ikke avsluttet i tide benytter man seg ofte av munnhellet "Helt om natten, helt om dagen!" for å unnskyld sin ukvikke oppførsel.

Årsmelding: Sentralstyrets rapport eller oppsummering av hva som har skjedd i organisasjonen det foregående året.